

PERIODIKU BANKAR

VËSHTRIM MBI SEKTORIN
FINANCIAR TË KOSOVËS

STRUKTURA E DETYRIMEVE TË INDUSTRIË BANKARE

PERIODIKU BANKAR

VËSHTRIM MBI SEKTORIN
FINANCIAR TË KOSOVËS

Struktura e Detyrimeve të Industrisë Bankare

VËSHTRIM PERIODIK MBI SEKTORIN FINANCIAR TË KOSOVËS

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS
KOSOVO BANKING ASSOCIATION

PUBLIKIM MUJOR - NUMËR 15 / MARS 2015

PËRGATITUR NGA:

DR. SC. PETRIT BALIJA,
Kryeredaktor

KRESHNIK KOSUMI,
Redaktor

MIRANDA RUGOVAJ
Koordinatorë

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS

DATA E PUBLIKIMIT,
30 prill 2015

Bajram Kelmendi nr.15,
Prishtinë, 10 000,
Republika e Kosovës
Tel. +381 38 246 171
email: contact@bankassoc-kos.com
www.bankassoc-kos.com

STRUKTURA E DETYRIMEVE TË INDUSTRISE BANKARE

PËRMBAJTJA

Pjesa I

Detyrimet e industrisë bankare në Kosovë	1-3
Struktura e depozitave	3-5
Struktura e depozitave sipas maturimit	5-6
Referencat	7

Pjesa II

Lajme nga industria bankare	9-13
-----------------------------	------

Deklarimi i përgjegjësisë: Ky publikim është produkt i stafit të Shoqatës së Bankave të Kosovës. Gjetjet, interpretimet dhe përfundimet e shprehura në këtë publikim nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e sektorit bankar apo pikëpamjet e anëtarëve të Shoqatës së Bankave. Shoqata e Bankave të Kosovës përdorë burime të besueshme, por nuk garanton saktësinë e të dhënave të përfshira në këtë publikim.

Deklarata e autorësisë: Materiali në këtë publikim ka të drejta autoriale. Kopjimi apo përdorimi i një pjese apo i tërë publikimit pa leje mund të konsiderohet shkelje e ligjeve në fuqi.

DETYRIMET E INDUSTRIË BANKARE NË KOSOVË

Në numrin paraprak të periodikut bankar është trajtuar struktura e asetëve të industrisë bankare në periudhat 2010-2014, me ç’rast është bërë një krahasim i këtyre të dhënave gjatë pesë viteve. Ndërsa në këtë numër kemi trajtuar strukturën e detyrimeve të industrisë bankare. Ashtu sikurse asetet e industrisë bankare edhe struktura e detyrimeve ka shënuar rritje të vazhdueshme në kuadër të gjithsej detyrimeve.

Ashtu sikurse asetet edhe detyrimet bankare janë pjesë e bilancit të gjendjes. Detyrimet bankare janë borxhe të shkaktuara nga një bankë, pra çfarë detyrohet një bankë. Përderisa një bankë është e detyruar tradicionalisht të ketë detyrime dhe borxhe komerciale, pjesa më e madhe e detyrimeve të një banke janë financiare. Kategoria kryesore e detyrimeve bankare janë depozitat, pra pasurinë financiare që të tjerët e kanë deponuar në bankë për ruajtje apo kursime. Në këtë kuptim banka i obligohet apo i detyrohet qytetarëve për këtë pasuri të deponuar për ruajtje në formë të depozitave. Në kuadër të detyrimeve, një kategori tjetër e rëndësishme është edhe kapitali i pronarit i investuar, investime këto që regjistrohen si detyrime që banka i ka ndaj pronarëve.

Siç mund të shihet edhe nga të dhënat që janë paraqitur në këtë publikim, struktura e detyrimeve të industrisë bankare vazhdon të dominohet nga depozitat e ekonomive familjare të cilat njëkohësisht paraqesin burimin kryesor të financimit të bizneseve në Kosovë.

STRUKTURA E DETYRIMEVE TË INDUSTRIË BANKARE

	Milion euro*				
Përshkrimi	2010	2011	2012	2013	2014
Bilanci nga bankat tjera	70.7	40.0	6.0	16.5	31.8
Depozitat	1,936.8	2,104.0	2,279.1	2,449.0	2,537.5
Huatë tjera	23.4	30.4	18.9	13.4	14.1
Provizionet e shlyera	0.1	0.2	1.7	2.0	2.9
Detyrimet tjera	160.1	191.3	221.4	244.1	229.9
Borxhi i ndërvarur	33.5	31.0	31.0	56.3	47.3
Obligimet nga pranimet e bankës	-	-	0.5	0.1	-
Mjetet vetanake	230.4	252.8	270.7	277.8	323.1
Gjithsej Detyrime	2,455.1	2,649.7	2,059.3	3,059.3	3,186.6

Tab. 1 | Burimi: BQK – Bilanci i Gjendjes së Korporatave Tjera Depozituese

Tabela 1 mbi strukturën e detyrimeve të industrisë bankare tregon se rritja është e vazhdueshme prej vitit në vit. Në fund të vitit 2014 rritja e gjithsej detyrimeve në krahasim me periudhën e njëjtë të vitit 2013 ishte për 4.1% më e lartë. Nëse shikohet në periudha afatmesme, pra brenda një periudhe pesë vjeçare (2010-2014), atëherë detyrimet e kësaj industrie janë rritur për 29.8%.

Në kuadër të kësaj strukture pjesën kryesore e përbëjnë depozitat, pas kësaj radhiten mjetet vetanake, detyrimet tjera, borxhi i ndërvarur dhe kështu me radhë. Nga struktura e detyrimeve vërehet se krahas depozitave, rritje të konsiderueshme kanë shënuar mjetet vetanake, përderisa luhatje të ndryshueshme kanë shënuar detyrimet tjera.

STRUKTURA E DETYRIMEVE TË INDUSTRIËSË BANKARE (%)					
Përshkrimi	2010	2011	2012	2013	2014
Bilanci nga bankat tjera	2.9%	1.5%	0.2%	0.5%	1.0%
Depozitat	78.9%	79.4%	80.6%	80.1%	79.6%
Huatë tjera	1.0%	1.1%	0.7%	0.4%	0.4%
Provizionet e shlyera	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%
Detyrimet tjera	6.5%	7.2%	7.8%	8.0%	7.2%
Borxhi i ndërvarur	1.4%	1.2%	1.1%	1.8%	1.5%
Obligimet nga pranimet e bankës	-	-	0.0%	0.0%	-
Mjetet vetanake	9.4%	9.5%	9.6%	9.1%	10.1%
Gjithsej Detyrime	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tab. 2 | Burimi: BQK – Bilanci i Gjendjes së Korporatave Tjera Depozituese

Siç shihet nga tabela 2, depozitat kanë pas përfshirje relativisht të njëjtë në kuadër të gjithsej detyrimeve për periudhat që janë marrë për krahasim, përderisa rritje të lehtë në këtë strukturë kanë shënuar mjetet vetanake. Një pjesë të rëndësishme në strukturën e detyrimeve e përbëjnë edhe detyrimet tjera, përderisa kategoritë tjera kanë pjesëmarrje shumë të ulët në gjithsej detyrimet.

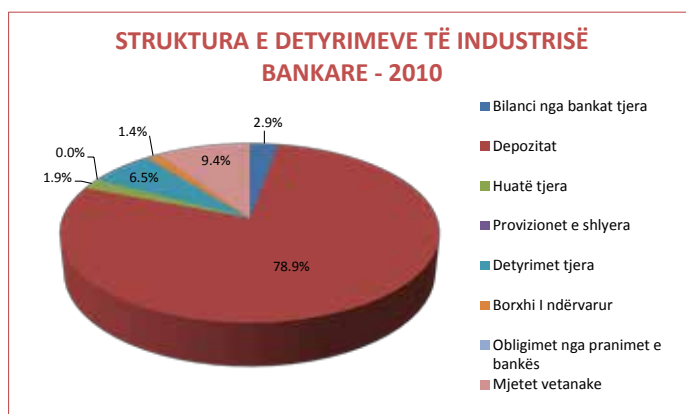

Fig. 1 | Burimi: BQK – Bilanci i Gjendjes së Korporatave Tjera Depozituese

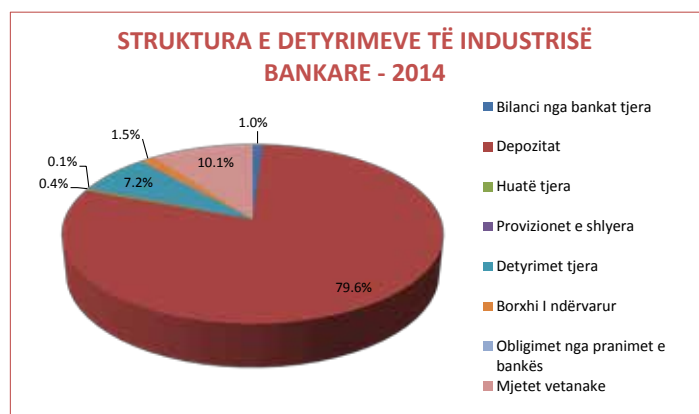

Fig. 2 | Burimi: BQK – Bilanci i Gjendjes së Korporatave Tjera Depozituese

Me gjithë rritjen e strukturës së detyrimeve brenda pesë viteve prej 29.8%, përbërja e strukturës së detyrimeve ka mbetë e njëjtë, sikurse mund të shihet edhe nga figura 1 dhe 2 e paraqitur. Ajo dominohet vazhdimisht nga depozitat, struktura e të cilave do të trajtohet në vijim.

Gjatë periudhës krahasuese të të dhënave në kuadër të këtij publikimi, depozitat e industrisë bankare kanë shënuar rritje afërsisht proporcionale në raport me rritjen e gjithsej detyrimeve.

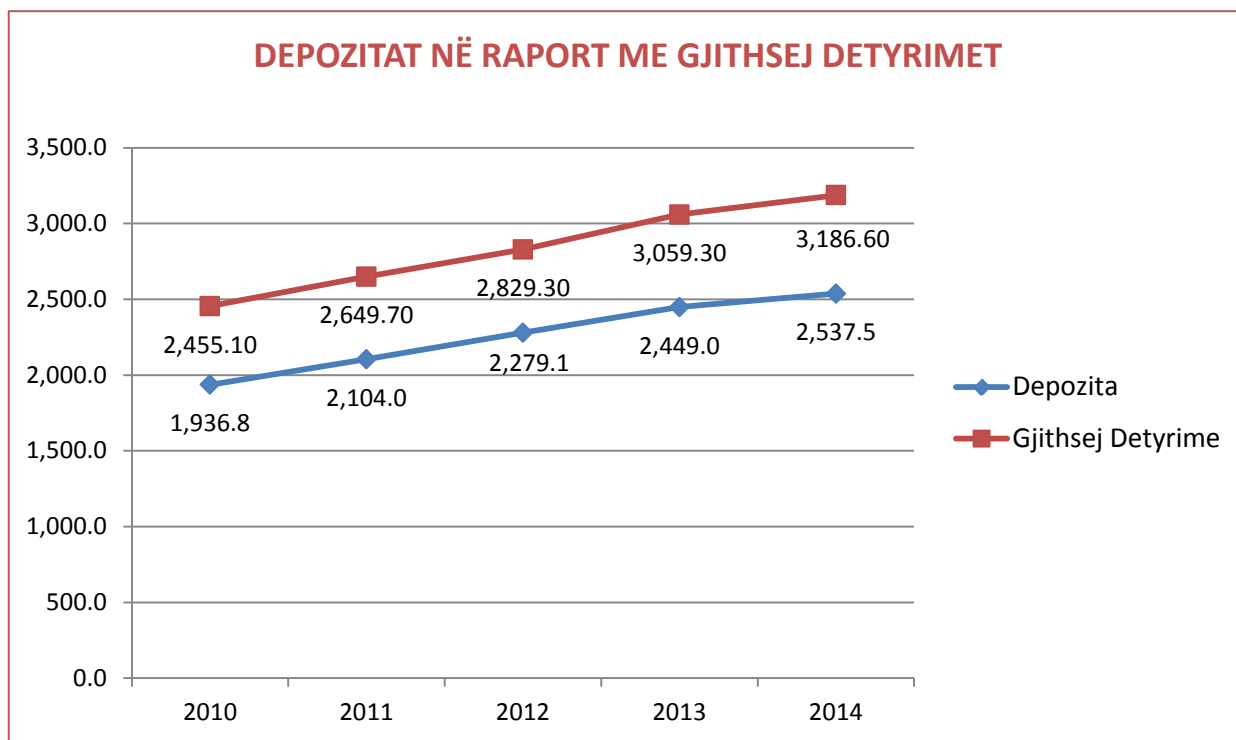

Fig. 3 | Burimi: BQK – Bilanci i Gjendjes së Korporatave Tjera Depozituese

Kjo rritje afërsisht proporcionale mund të vërehet edhe nga figura 3 e paraqitur, me ç’rast trendi rritës i depozitave është në raport linear me rritjen e detyrimeve.

STRUKTURA E DEPOZITAVE

Depozitat paraqesin burimin kryesor të të hyrave të industrisë bankare, andaj rritja e qëndrueshme e tyre në industrinë bankare në Kosovë ka rëndësi të madhe në stabilitetin financiar në vend. Fatmirësisht në Kosovë që nga hapja e bankës së parë komerciale, depozitat e industrisë bankare si pjesë kryesore e strukturës së detyrimeve kanë shënuar rritje të vazhdueshme duke u bërë faktor kyç i zhvillimit të sistemit financiar në Kosovë. Në vijim është trajtuar struktura e depozitave të bankave komerciale në vend.

STRUKTURA E DEPOZITAVE TË INDUSTRIË BANKARE					
	Milion euro*				
Përshkrimi	2010	2011	2012	2013	2014
Qeveria	11.7	2.7	0.7	1.8	8.8
Korporatat tjera depozituese	7.3	9.9	3.8	2.5	2.8
Ndërmjetës tjerë financiarë	7.9	6.8	6.2	7.4	5.1
Kompanitë e sigurimit	47.6	57.2	64.3	72.3	79.3
Fondet pensionale	41.6	43.1	45.3	5.7	17.1
Ndihmësit financiar	0.6	0.5	0.4	0.3	0.3
Korporatat publike jofinanciare	122.3	128.5	75.6	72.1	61.8
Korporatat tjera jofinanciare	292.5	278.1	326.1	383.5	387.9
Ekonomitë familjare	1,206.1	1,373.4	1,535.4	1,658.7	1,750.6
Organizatat joprofitabile	14.0	22.2	23.2	26.4	30.6
Jorzidentët	79.1	60.0	81.7	83.4	82.1
Depozitat në jo-euro	113.8	131.5	120.9	136.9	113.1
Gjithsej Detyrime	1,944.5	2,113.9	2,283.7	2,451.0	2,539.4

Tab. 3 | Burimi: BQK – Depozitat e Korporatave Tjera Depozituese sipas maturitetit original dhe depozitat jo-euro

Siç shihet nga tabela 3, pjesën kryesore të depozitave të industrisë bankare e përbëjnë depozitat e ekonomive familjare, pastaj korporatat tjera jofinanciare, korporatat publike jofinanciare, depozitat e jorzidentëve, kompanitë e sigurimit dhe kështu me radhë. Është e rëndësishme të theksohet se depozitat e ekonomive familjare përbëjnë pjesën kryesore të gjithsej depozitave, pra më shumë se sa depozitat e bizneseve dhe të kompanive tjera publike apo jo qeveritare.

STRUKTURA E DEPOZITAVE TË INDUSTRIË BANKARE (%)					
Përshkrimi	2010	2011	2012	2013	2014
Qeveria	0.6%	0.1%	0.0%	0.1%	0.3%
Korporatat tjera depozituese	0.4%	0.5%	0.2%	0.1%	0.1%
Ndërmjetës tjerë financiarë	0.4%	0.3%	0.3%	0.3%	0.2%
Kompanitë e sigurimit	2.4%	2.7%	2.8%	3.0%	3.1%
Fondet pensionale	2.1%	2.0%	2.0%	0.2%	0.7%
Ndihmësit financiar	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Korporatat publike jofinanciare	6.3%	6.1%	3.3%	2.9%	2.4%
Korporatat tjera jofinanciare	15.0%	13.2%	14.3%	15.6%	15.3%
Ekonomitë familjare	62.0%	65.0%	67.2%	67.7%	68.9%
Organizatat joprofitabile	0.7%	1.0%	1.0%	1.1%	1.2%
Jorzidentët	4.1%	2.8%	3.6%	3.4%	3.2%
Depozitat në jo-euro	5.9%	6.2%	5.3%	5.6%	4.5%
Gjithsej Detyrime	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tab. 4 | Burimi: BQK – Depozitat e Korporatave Tjera Depozituese sipas maturitetit original dhe depozitat jo-euro

Depozitat e ekonomive familjare gjatë periudhave krahasuese, jo vetëm që kanë dominuar në kuadër të gjithsej depozitave, mirëpo ato kanë arritur që të shtojnë përbërjen e tyre duke arritur në 68.9% të gjithsej depozitave. Korporatat tjera jofinanciare kanë arritur të mbajnë përbërjen e njëjtë gjatë pesë viteve krahasuese. Rritje të lehtë dhe të vazhdueshme kanë shënuar edhe depozitat e kompanive të sigurimit, përderisa korporatat publike jofinanciare kanë shënuar rënie në përbërjen e gjithsej strukturës së depozitave. Të gjitha këto lëvizje mund të vërehen në tabelën 4.

Një rol të rëndësishëm në gjithsej strukturën e depozitave e përbëjnë edhe depozitat të cilat janë në valuta të huaja si dhe depozitat e jorzidentëve të cilat bashkërisht përbëjnë rreth 7.7% të gjithsej depozitave.

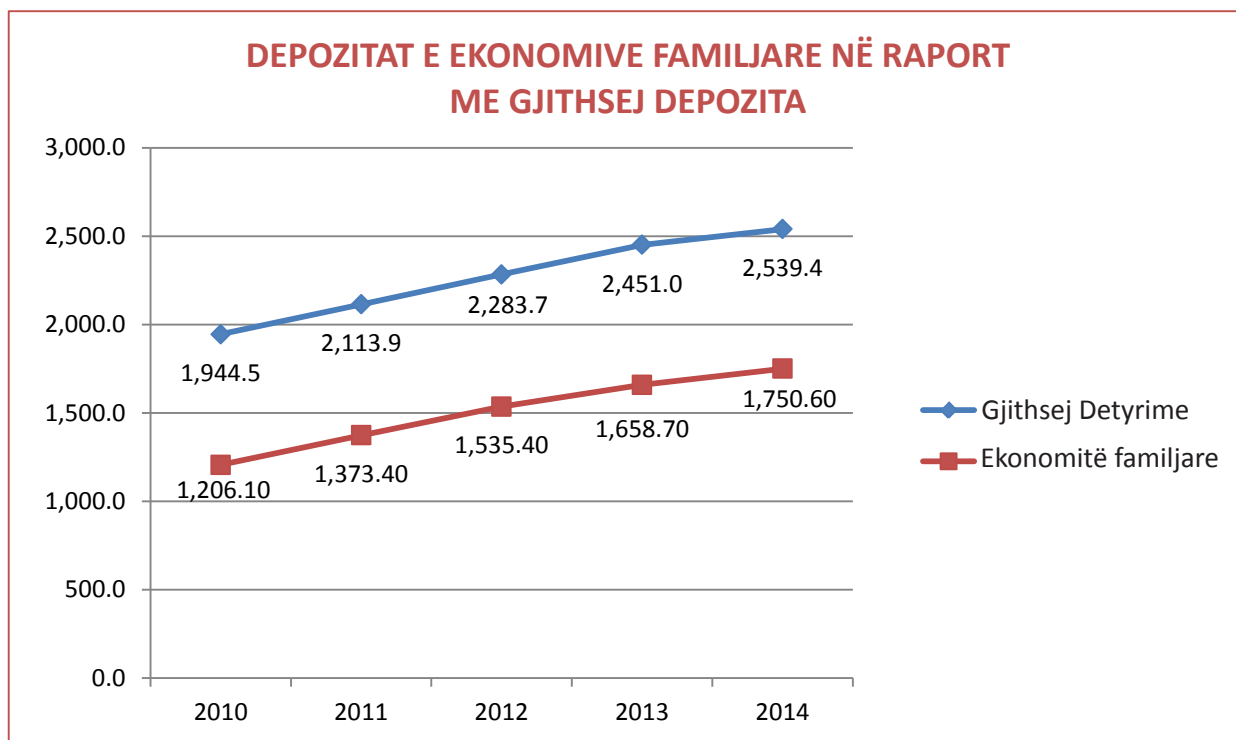

Fig. 4 | Burimi: BQK – Depozitat e Korporatave Tjera Depozituese sipas maturitetit origjinal dhe depozitat jo-euro

Në figurën 4 mund të vërehet se rritja e depozitave të ekonomive familjare ka qenë në trend të njëjtë me rritjen e gjithsej depozitave, duke u bërë kështu bartëse kryesore e rritjes së gjithsej depozitave.

STRUKTURA E DEPOZITAVE SIPAS MATURIMIT

Përbërja e strukturës së depozitave në industrinë bankare paraqet një rëndësi të madhe, meqenëse përmes depozitave mundësohet kreditimi i aktiviteteve ekonomike në vend. Sa më afatgjate që të jenë këto depozita të deponuara në industrinë bankare, aq më afatgjate mund të jenë edhe kreditë e lëshuara nga industria bankare, kjo me qëllim që të ruaj nivelin e likuiditetit që duhet të ketë industria bankare që në çdo moment të jetë në gjendje të kryej obligimet e saj.

Në Kosovë përbërja e depozitave sa i përket maturimit të tyre është e shpërndarë dhe nuk është e koncentruar vetëm tek depozitat e qarkullueshme të cilat janë të deponuara në llogaritë qarkulluese të bankave. Tabela 5 tregon vlerat për tri kategori të përbërjes së depozitave në industrinë bankare. Në kuadër të kësaj strukture nuk bëjnë pjesë depozitat e industrisë bankare që janë në valutat e tjera.

STRUKTURA E DEPOZITAVE SIPAS MATURIMIT TË INDUSTRIË BANKARE

Përshkrimi	Milion euro*				
	2010	2011	2012	2013	2014
Depozitat e transferueshme	625.9	643.5	696.4	825.0	1,122.7
Depozitat e kursimit	315.0	315.1	326.6	373.8	513.0
Depozitat e afatizimit	889.9	1,023.8	1,139.8	1,115.3	790.5
Gjithsej Detyrime	1,830.8	1,982.4	2,162.8	2,314.1	2,426.3

Tab. 5 | Burimi: BQK – Depozitat e Korporatave Tjera Depozituese sipas maturitetit origjinal

Pjesën më të madhe të depozitave e përbëjnë depozitat e transferueshme në fund të vitit 2014. E dyta në renditje janë depozitat e afatizimit, përderisa depozitat e kursimit janë të fundit në kuadër të tri kategorive. Gjatë pesë periudhave krahasuese, vërehet se vlera e depozitave të transferueshme është ngritur në përbërjen e gjithsej depozitave, përderisa rënje kanë shënuar depozitat e afatizuar.

STRUKTURA E DEPOZITAVE SIPAS MATURIMIT TË INDUSTRIË BANKARE (%)

Përshkrimi	2010	2011	2012	2013	2014
Depozitat e transferueshme	34.2%	32.5%	32.2%	35.7%	46.3%
Depozitat e kursimit	17.2%	15.9%	15.1%	16.2%	21.1%
Depozitat e afatizimit	48.6%	51.6%	52.7%	48.2%	32.6%
Gjithsej Detyrime	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tab. 6 | Burimi: BQK – Depozitat e Korporatave Tjera Depozituese sipas maturitetit origjinal

Nga tabela 6 mund të shihet se rritje të vazhdueshme në përbërjen e gjithsej depozitave kanë shënuar depozitat e transferueshme dhe ato të kursimit, kurse depozitat e afatizimit gjatë viteve 2011 dhe 2012 përbënin mbi gjysmën e gjithsej depozitave, përderisa në dy vitet e fundit kanë shënuar ulje të dukshme.

Pavarësisht këtij ndryshimit në vitin e fundit në përbërjen e maturimit të gjithsej depozitave, mund të vërehet se industria bankare ka përbërje të ndryshme të depozitave dhe përmes tyre mundëson kreditimin e ekonomisë së Kosovës në plane më afatgjata.

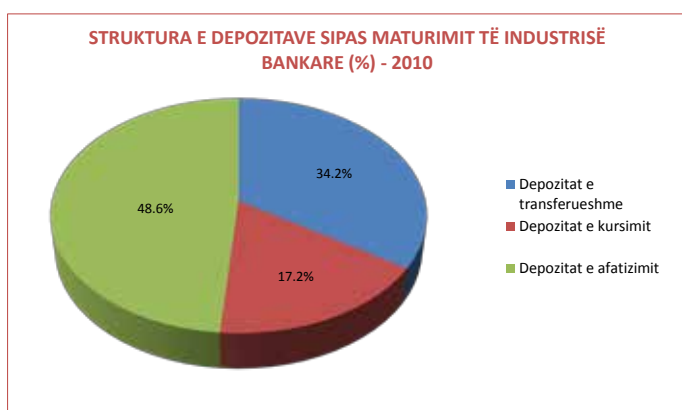

Fig.5 | Burimi: BQK – Depozitat e Korporatave Tjera Depozituese sipas maturitetit origjinal

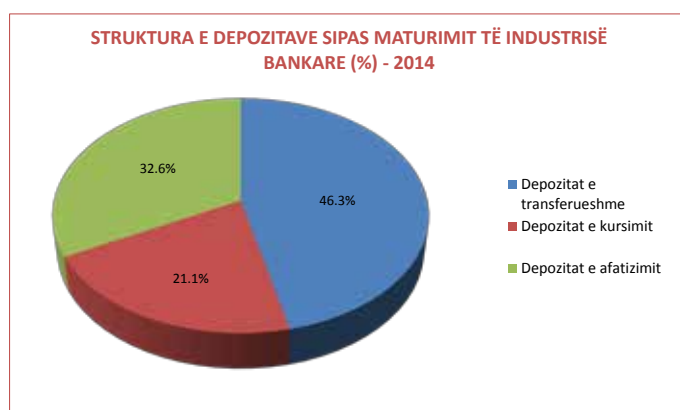

Fig.6 | Burimi: BQK – Depozitat e Korporatave Tjera Depozituese sipas maturitetit origjinal

Kjo lëvizje e përbërjes së depozitave sipas afatit të maturimit mund të vërehet edhe nga figurat e paraqitura 5 dhe 6, me ç'rast në fund të vitit 2014 depozitat e transferueshme janë depozita dominuese në kuadër të tri kategorive të ndara sipas maturimit të tyre.

REFERENCAT

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, Bilanci i Gjendjes dhe Korporatave tjera Depozituese 23 mars 2015, <http://bqk-kos.org/?id=55>;

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, Depozitat në euro të Korporatave tjera Depozitare sipas maturitetit origjinal, 23 mars 2015, <http://bqk-kos.org/?id=55>;

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, Depozitat jo-euro të korporatave tjera depozituese sipas maturitetit origjinal 23 mars 2015, <http://bqk-kos.org/?id=102>;

PJESA II

LAJME NGA INDUSTRIA BANKARE QË SHËNUAN MUAJIN MARS

SEKTORI BANKAR KA SHËNUAR PËRMIRËSIME TË DUKSHME

Delegacioni i Misionit të Fondit Monetar Ndërkombëtar (FMN) në Kosovë, të premtën është takuar me zyrtarë të Shoqatës së Bankave të Kosovës (SHBK) të cilët po vizitojnë Kosovën këto ditë. Drejtori ekzekutiv i Shoqatës së Bankave të Kosovës, Petrit Balija, ka deklaruar se në këtë takim u diskutuan arritjet e sektorit bankar në Kosovë dhe mundësitë e mëtutjeshme për përmirësime.

Gjithashtu u identifikuan dhe diskutuan se cilat janë përmirësimet që duhet bërë për të përmirësuar mjedisin për të bërë biznes në Kosovë me theks të veçantë në zbatimin e kontratave si një fushë që ka ngecur dukshëm në Kosovë dhe që është jetike si për bankat dhe bizneset tjera që operojnë në Kosovë, ashtu edhe për investime të huaja direkte. Për më shumë, sektori bankar ka shënuar përmirësime të dukshme si në normat e interesit për kredi ashtu edhe në mbajtjen e kredive jo performuese në nivele më të ultat në rajon.

Kjo tregon një stabilitet të mirë të industrisë bankare në Kosovë dhe siguri për depozitorët, shtoi në fund zt. Balija. Fondi Monetar Ndërkombëtar në këtë takim u përfaqësua nga përfaqësuesi rezident i FMN-së për Kosovë, zt. Frank Lakwijk, zt. Giuseppe Cipollone ekonomist i lartë i Departamentit Evropian, zt. Jason Weiss ekonomist – Departamenti Evropian, znj. Aleksandra Zdzienicka, ekonomiste, Departamenti për Strategji, Politika dhe Rishikim, zt. Florian Misch, ekonomist Departamenti i Çështjeve Fiskale, zt. Selim Thaçi, ekonomist, zyra e përfaqësuesit rezident në Kosovë dhe zt. Jacques Miniane, shef i misionit të FMN-së për Kosovë, Departamenti Evropian.

Në këtë takim ishin prezent edhe të gjithë kryeshefët ekzekutiv të bankave komerciale që operojnë në Kosovë, anëtarë të SHBK-së. (Agjencia e lajmeve Ekonomie, Kosova live, 23 mars, 2015).

INTERVISTE ME SHBK PËR JAVËN NDËRKOMBËTARE TË PARASË

RTK: Përshendetje dhe mire se erdhët në programin e mëngjesit z. Balija

Petrit Balija, SHBK: Përshendetje, përshendetje për të gjithë shikuesit e Radio Televizionit të Kosovës, faleminderit për ftesën

RTK: Do të flasim për Javën Ndërkombëtare të Parasë, një javë e cila shënohet në gjithë botën dhe ka filluar të zhvillohet edhe në vendin tonë që nga viti i kaluar. Fillimisht do të flasim se si është manifestuar vitin e kaluar, çfarë aktivitete ka pasur, dhe do të kalojmë pastaj për këtë vit çfarë keni menduar.

Petrit Balija, SHBK: Kjo javë shënohet në mbi 180 vende në botë dhe ne si Kosovë jemi anëtarësuar vitin e kaluar në Organizatën Ndërkombëtare për Edukimin Financiar të të rinjëve, dhe vitin e kaluar në bashkëpunim me Bankën Qëndrore të Kosovës kemi organizuar një event me ciklin e ulët të nxënësve ku temë kryesore kanë qenë kursimet, kurse këtë vit Banka Qëndrore ka vazhduar me eventin e ngjashëm kanë pasur për qëllim cilin e ulët të një shkollë këtu në Prishtinë dhe janë informuar studentët, nxënësit në fakt, se cilat janë parimet themelore për kursime, janë shpërndarë disa arka të kursimeve dhe është mbajtur një ligjeratë nga guvernatori i Bankës Qëndrore.

RTK: Sa dimë ne për kursimet, sa jemi kursimtar ne si popull?

Petrit Balija, SHBK: Ne si popull, si traditë, si kulturë besoj që kemi një kulturë të mirë të kursimeve kjo dëshmohet edhe me nivelin e lartë të depozitave që i kemi në industrinë bankare, kemi diku 2.5 miliardë euro të depozituara në bankat komerciale në Kosovë dhe duke pasur parasysh numrin mjaft të ulët të

klientëve, pasi që jemi një vend i vogël besoj që ky është një nivel i lartë i depozitave që dëshmon që Kosovaret janë duke kursyer mjaft mirë.

RTK: Ne jemi mësuar të kursejmë disa para për dite të vështira, por tani kush janë kursimtarët më të mëdhenj, dihet që standardi i jetës në Kosovë nuk na lejon të kursejmë edhe aq prej të ardhurave mujore!

Petrit Balija, SHBK: Në sistemin bankar kemi kursime nga ekonomitë familjare por edhe nga bizneset diku 70% të depozitave vijnë nga ekonomitë familjare që do të thotë se ekonomitë familjare janë duke financuar në njëfar forme bizneset e Kosovës.

RTK: Do të flasim pak edhe për aktivitetet që përmendet që është edukimi financiar i klientëve bankar të Kosovës, një aktivitet, një projekt që do të zgjasë pak më gjatë dhe do të ketë aktivitete të shumta.

Petrit Balija, SHBK: Shoqata e Bankave të Kosovës ka nënshkruar një marrëveshje tash së fundmi me grupin e Bankës Botërore për një projekt dy vjeçarë ku do të përfshihet një numër mjaft i madh mjaft i konsiderueshëm i klientëve bankar dhe si temë kryesore në këto seminare do të jetë edukimi financiar në lidhje me kursimet, në lidhje me menaxhimin e kredive, menaxhimin e financave personale në jetën e përditshme dhe kemi për synim që të ulim sa më shumë asimetrinë e informacionit që mund të egzistojë në mes të institucioneve financiare dhe klientëve financiarë.

RTK: Pra projekti ka filluar tani?

Petrit Balija, SHBK: Projekti veq ka filluar kemi bërë përgaditjet e para ku janë përgaditë trajnerët për të filluar me seminare. Ky projekt financohet nga bankat komerciale të Kosovës dhe implementohet nga IFC-ja e Bankës Botërore dhe Shoqata e Bankave është si partner implementues gjatë tërë kohës.

RTK: Pra do të zgjasë dy vite dhe me siguri që kohë pas kohe do të ketë aktivitete në kuadër të këtij projekti.

Petrit Balija, SHBK: Do të ketë seminare në të gjitha qendrat e Kosovës me segmente të caktuara të klientëve që ne mendojmë që kanë nevojë më shumë për informacion, këtu si target kryesorë janë edhe studentët të cilët sapo kanë filluar raportet e tyre me institucionet financiare ndoshta e kanë hap një llogari të kursimeve apo një llogari rrjedhëse por nuk i njohin shumë produktet dhe mundësitë dhe kështu që është me rëndësi që të njoftohen qysh

në fillim me terminologjinë financiare me parimet se si të menaxhohen financat personale si të krijohen shprehitë e kursimeve e kështu me radhë. Në këtë projekt ne do të mundohemi të tregojmë edhe për edukimin financiar qysh në moshë të re që si prind të ri këto grup moshë do të mund të fillojnë të edukojnë edhe fëmijët e tyre qysh në ciklin parashkollor se sa është e rëndësishme të kursejmë, sepse dihet që në Kosovë ka ekonomi familjare që ndoshta për shkak të kushteve nuk kanë mundësi të fillojnë me kursime monetare megjithatë parimet bazë për kursime mund të mësohen edhe në qështje tjera si për shembull kursimi i energjisë elektrike, kursimi i ujit të pijshëm, kursimi i shpenzimeve në telefoninë mobile e kështu me radhë, pra parimet e kursimeve mund të instalohen qysh në moshë të re edhe në aspektet tjera e jo vetëm në aspektin monetar. Por mendohet që është më mirë që edhe fëmiju të kuptojë vlerën e parasë, të kuptojë se si fitohet paraja dhe si kursehet paraja dhe si mund të përgatitemi për projektet të cilat dëshirojmë ti financojmë në të ardhmen qoftë në shkollimin e mëtutjeshëm të këtyre fëmijëve ose në ndonjë projekt personal që mund të kemi si ekonomi familjare.

RTK: Pra nuk është me rëndësi se çfarë shume mund ta kursesh është me rëndësi që të fillohet me pak?

Petrit Balija, SHBK: Pikërisht këtu është esenca që shumë persona ose individë, shumë nga ne ankojemi që nuk mund të kursejmë sepse i kemi të ardhurat e ulëta megjithatë konsideroj që nuk është gjithmone niveli i të ardhurave që përcakton se a kurseni apo jo , sepse ka edhe individë të cilët kanë të ardhura mjaft të larta, por megjithatë shpenzojnë më shumë se sa që kanë të ardhura, kështu duke krijuar një bilanc negativë në fund të muajit çdo herë, dhe çdo herë kur ata i rrisin të ardhurat i rrisin edhe shpenzimet dhe në këtë formë nuk arrijnë të kursejnë, prandaj është me rëndësi që parimet të egzistojnë dhe pastaj kursimi të jetë në proporcion me të ardhurat që i gjenerojmë.

RTK: Ka ankesa vazhdimisht për normat e ulëta të depozitave, pse ndodh kjo apo si ndikojnë në përgjithësi në gjithë procesin?

Petrit Balija, SHBK: Deri në vitin 2013 mundem të them, Kosova ka pasur normat ndoshta më të lartat në rajon për kursimet , pra normat e interest në depozita por si rezultat i ndryshimeve në bilancet e bankave komerciale ku është krijuar një akumulim i depozitave dhe një likuiditet i tepërt ka ardhur deri te rënia e normave të interestit për depozita. Sektori bankar i Kosovës është mjaft i izoluar nga ndikimet e jashtme megjithatë nëse shikojmë jashtë

Kosovës, jashtë kufijve të Kosovës i shohim trendet e ngjashme si p.sh në Gjermani për të deponuar mjete në një bankë, në shumë banka duhet që ti paguajmë para bankës për t'i ruajtur ato atje, do me thënë ka raste kur norma e interesit të depozitave është negative, duhet të paguajmë 25 cent për çdo euro që e deponojmë në disa banka sepse kanë likuiditet të tepërt. Është e ngjashme këtu në Kosovë ku bankat kanë një likuiditet më të madhë se sa që dëshirohet dhe për këtë arsye i kanë politikatat të cilat nuk janë të orientuara drejt rritjes së depozitave.

RTK: Pastaj kemi një rritje të nivelit të depozitave këto viteve të fundit, si erdhi deri te kjo?

Petrit Balijs, SHBK: Po mendoj që prap çdo herë kur konsumatorët hezitojnë të investojnë ata orientohen në kursime dhe në depozita dhe si rezultat i krizës që ndodhi, që e përfshiu edhe Kosoven nga viti 2008 mendoj që qytetarët kanë hezitu t'i investojnë ato para dhe iu janë drejtuar bankave duke deponu mjete më shumë sesa në vitet e mëhershme, kështu që ky akumulim i depozitave ka rezultu me një nivel mjaft të lartë të depozitave e që nuk është edhe negative sepse është mirë që të kemi depozita të mjaftueshme dhe qytetarët të kenë kursime të mjaftueshme, por në anen tjetër mendojmë që është mirë edhe të investohet d.m.th të mendojmë që një pjesë të kursehet kurse një pjesë tjetër të investohet në mënyrë që të mos akumulojmë depozita dhe mos të kemi investime në vend, sepse dihet që rritja ekonomike e vendit bazohet në atë se sa konsumojmë dhe sa investojmë mjetet tona.

RTK: z. Balijs, sa janë të sigurta këto kursime?

Petrit Balijs, SHBK: Kjo është pyetje e mirë sepse, siguria e mjeteve është mbi të gjitha, ky është parim edhe për Bankën Qëndrore të Kosovës por edhe për bankat komerciale të Kosovës që siguria e depozitorëve të jetë në nivelin më të lartë, për momentin mund të them me plotë konfidencë,

me plotë përgjegjësi që sistemi bankar i Kosovës është ndër sistemet më të sigurta në rajon dhe më gjerë, kjo konfirmohet edhe nga komentet që vijnë nga Banka Qëndrore Evropiane nga Fondi Monetar Ndërkombëtar dhe nga vetë Banka Qëndrore e Kosovës e cila e vlerëson si nje sistem mjaft të sigurt dhe stabil.

RTK: Pra, kjo ja vlen që paratë mos të mbahen në shtëpi, të ruhen në vende brenda shtëpisë, por të dërgohen në bankë aty ku është vendi i sigurtë?

Petrit Balijs, SHBK: Mendoj se ruajta e parasë në shtëpi vjen ndoshta nga, na ka mbetë nga kohët e mëhershme kur nuk kemi pas banka tona komerciale, dhe jemi frikësuar që ti dërgojmë paratë në bankat shtetërore të atëhershme, sepse edhe ka pas potencial për ti humb, mirëpo tani që kemi sistemin tonë bankar nuk kemi asnjë arsye që ti ruajm parat në shtëpi, është një pozicion i rrezikshëm për kursime sepse shohim shpesh herë që shtëpitë ose ju ndodh ndonjë fatkeqësi të djegies, të zjarrit, vërshimeve ose ndonjë vjedhje ose diçka të tillë, që sigurisht që ato mjete nuk janë të sigurta aty, ndërsa në sistemin bankar mjetet janë 100 përqind të sigurta, dhe pa marr parasysh çfarë ndodh, gjithmonë do të kenë qasje në ato mjete.

RTK: z. Balijs une të falenderoj për kohën që ofruat për ne dhe për shikuesit, faleminderit edhe për këto këshilla që i japëm aty këtu brenda bisedës dhe suksese me aktivitetet.

Petrit Balijs, SHBK: Faleminderit shumë!

(Intervista në Radio Televizionin e Kosovës <http://www.rtklive.com/?id=27&r=24136> , 16 mars 2015)

BQK SHËNOI JAVËN NDËRKOMBËTARE TË PARASË

Edhe në Kosovë u shënuar "Java Ndërkombëtare e Parasë", aktivitet i cili shënohet në gjithë botën. Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, si pjesë e Organizatës Ndërkombëtare për Fëmijë dhe të Rinjë dhe në kuadër të aktiviteteve të saja edukativo-financiare shënoi fillimin e kësaj jave me fëmijët e ciklit të ulët, përkatësisht, shkollës fillore "Ismail Qemali" në Prishtinë. I pranishëm në këtë ngjarje ishte edhe Guvernatori i Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, Bedri Hamza I cili iu drejtua fëmijëve me një fjalë rasti, ku mesazhi kryesor ishte përdorimi i drejtë i parasë. (Indeksonline, 13 mars, 2015).

'ZIRAAT BANK' SË SHPEJTI DO TË HAPET NË KOSOVË

Një bankë e re komerciale së shpejti do të hapet në Kosovë. Banka turke 'Ziraat Bank' tashmë është duke i bërë përgatitjet e fundit për t'ia filluar punës në Prishtinë. Tregut bankar në Kosovë po i shtohet edhe një bankë e re komerciale. Edhe pse zyrtarët e kësaj banke nuk pranuan të flasin për media, mësojmë se 'Ziraat Bank' tashmë e ka gjetur objektin në Prishtinë dhe është duke i bërë përgatitjet e fundit për t'ia filluar punës, transmeton RTK.

'Ziraat Bank' pas Prishtinës, do të hap një degë edhe në Prizren. Por, hapja e një banke të re, nuk ka nënkuptuar deri tash ulje të kamatave, tha për Radio Kosovën, drejtori i Odës Amerikanë Arian Zeka. "Futja e lojtarëve të rinj në sistemin financiar në Kosovë, jo domosdoshmërisht ka rezultuar edhe në përmirësimin e ofertës, meqenëse problemi qëndron që zbatimi i kontratave nuk është në nivelin e duhur. Do të duhej që institucionet përkatëse, ministria e drejtësisë, institucionet e tjera përkatëse të punonin më tepër në rritjen e efikasitetit të gjyqësorit, që së paku ky arsyetim të mos mund të ekzistonte." Ndërkaq, drejtori i organizatës "Konsumatori", Selatin Kaçaniku shpreson se banka e re do të ndikojë në uljen e kamatave: "Mund të them se jo vetëm që shpresojmë, por ne mendojmë se është obligim i çdo banke të re që hyn në tregun e Kosovës, që të dëshmojë praninë e saj me produkte të reja, me oferta të reja, në këtë kontekst ajo kryesorja që ne si klientë presim është që norma e kamatave të ulet..."

Ndryshe, Ziraat Bankasi që kuptimin në shqip e ka Banka e Agrikulturës, është njëra ndër tre bankat publike. (Zëri, Kosova Sot, 3 mars, 2015)

FORMOHET GRUPI PËR HARTIMIN E FONDIT PËR INVESTIM DHE PUNËSIM

Qeveria e Republikës së Kosovës, e drejtuar nga kryeministri Isa Mustafa, ka zhvilluar mbledhjen e saj të rregullt dhe ka miratuar politika dhe vendime të përgjegjëse të saj kushtetuese dhe ligjore. Në vazhdim të mbledhjes, Qeveria e Republikës së Kosovës ka miratuar vendimin për themelimin e Grupit Punues për Hartimin e Koncept Dokumentit për Themelimin e Fondit për Investim dhe Punësim (Fondi Zhvillimor). Grupi Punues mund të ftoj edhe përfaqësues nga institucione tjera të Republikës së Kosovës dhe nga sektori i biznesit të cilët mund të kontribuojnë në këtë çështje. (Agjencia e lajmeve Ekonomia, 5 mars 2015).

TELEGRAFI: SEKTORI FINANCIAR NË KOSOVË KA PERFORMUAR STABIL. A DO TË MUND TË PRESIM ULJE TË KAMATAVE PËR KREDI?

Hoti: Kamatat për kredi kanë filluar të ulen. Për herë të parë këtë janar kemi parë norma njëshifrore të interesit për kredi. Nëse kredia merret me një plan biznesi të mirë edhe në sektorët që janë në zhvillim e sipër në tregun kosovar, interesi është deri në 6 apo 7 për qind, varësisht prej kolateralit që ofrohet për atë kredi. Ne jemi duke punuar në themelimin e Fondit Kosovar për Garantimin e Kredive me ndihmën e partnerëve tanë ndërkombëtarë. Ky fond do të ofrojë mbështetje për kreditë e marra nga bizneset. Kjo do të bëjë që normat e interesit të ulen më tutje. Si në çdo vend tjetër, bankat janë biznese që maksimizojnë fitimin. Por, tregu po zhvillohet vazhdimisht dhe unë pres që bankat të reflektojnë në këtë drejtim. Ajo për të cilën ne kemi nevojë është sigurimi i efikasitetit institucional në të gjitha nivelet e qeverisjes. Vetëm kështu bankat mund të jenë të sigurta në kreditë që lëshojnë, duke ulur kështu riskun financiar të kredive nga këndvështrimi i bankës. (Telegrafi, 10 mars, 2015).

TEB VAZHDON TË DIZAJNOJË DHE KRIJOJË MUNDËSI TË REJA PËR FEMRAT

TEB

BNP PARIBAS JOINT VENTURE

Banka TEB, me rastin e nënshkrimit të memorandumit të bashkëpunimit me Gratë për Gratë International dhe Dhomën Ekonomike të Grave të Kosovës, organizoi një konferencë për media në Prishtinë. Në kuadër të programit të grave ndërmarrëse, banka TEB vazhdon të dizajnojë dhe krijojë mundësi të reja për femrat ambicioze dhe me vizion të qartë për të ardhmen e tyre dhe të shoqërisë. Prandaj, kjo iniciativë e palëve të lartpërmendura u prit shumë mirë nga shtresa e jofavorizuar e shoqërisë dhe pritet të ketë efekt edhe më të madh në nxitjen dhe përmbushjen e synimeve të grave ndërmarrëse. (Zëri, 11 mars, 2015)

JANË MBAJTUR TRAJNIMET NË KUADËR TË PROJEKTIT PËR EDUKIM FINANCIAR TË KLIENTËVE BANKAR

Më 23 – 17 Shkurt u mbajtën trajnimet e planifikuara në kuadër të projektit për Edukim Financiar të Klientëve Bankar, projekt i cili është iniciuar nga Shoqata e Bankave të Kosovës (SHBK) dhe do të zbatohet në bashkëpunim me Korporatën Ndërkombëtare Financiare (IFC, pjesë e Bankës Botërore). Zyrtarët përkatës të anëtarëve të SHBK-së kaluan trajnimet me sukses dhe u certifikuan në dy fusha.

Trajnimi i parë zgjati 2 ditë dhe i certifikoi trajnerët nga bankat anëtare në temën Trajnimi i Trajnerëve, të cilët pastaj do të mbajnë trajnime dhe punëtori të ndryshme për klientët e tyre, në

temat Menaxhimi i Financave Personale (Familjare), Kursimet, dhe Huamarrje e Mençur. Projekti parasheh që, brenda dy viteve të ardhshme, të trajnohen së paku 3000 klientë të bankave dhe individë tjerë të interesuar.

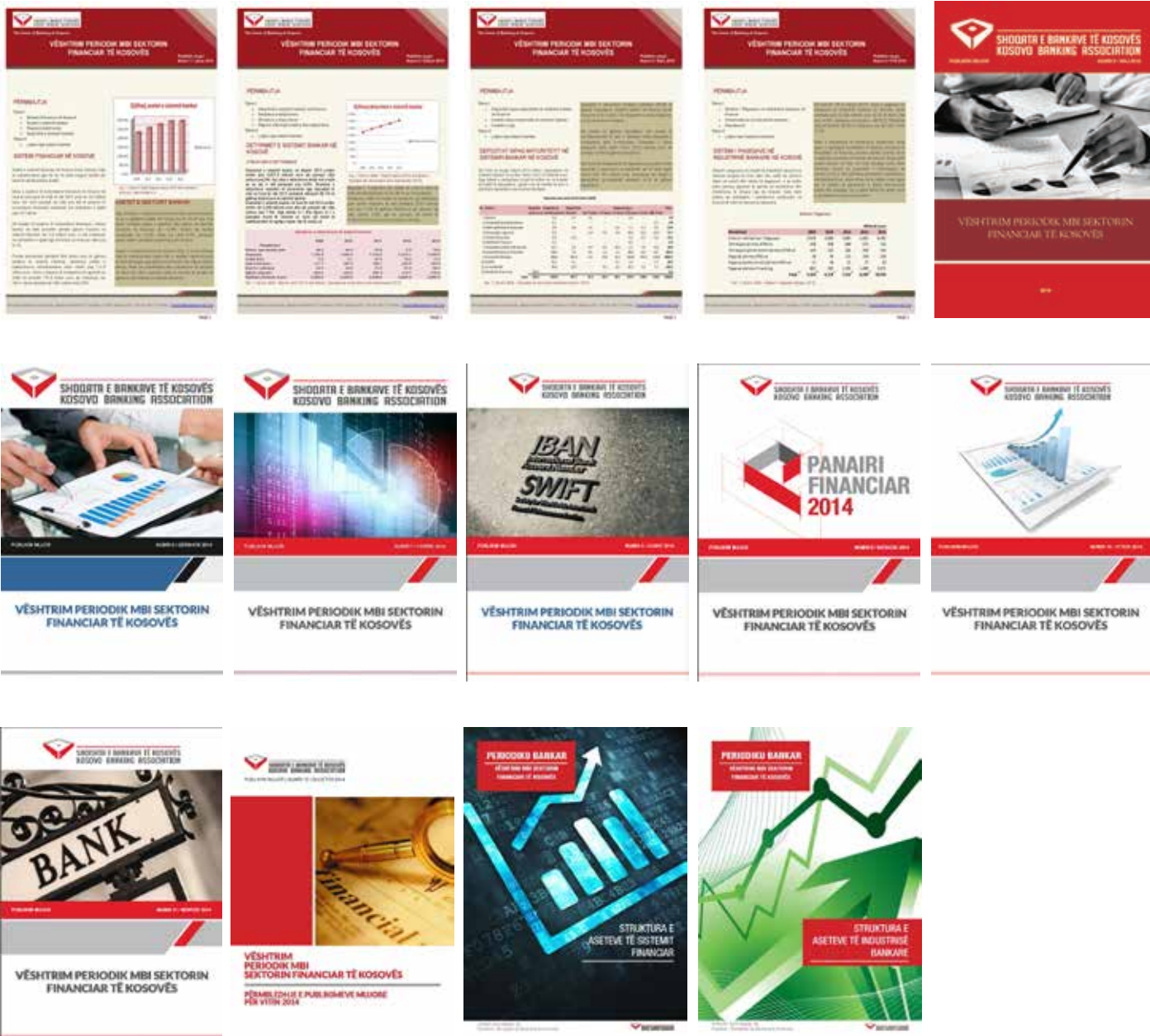
Trajnimi i dytë, Trajnimi i Këshilltarëve, zgjati 3 ditë dhe kishte për qëllim certifikimin e pjesëmarrësve që të trajnojnë stafin e tyre të brendshëm në shërbim të klientëve për të komunikuar në mënyrën e duhur me klientë të ndryshëm, në mënyrë që të kuptojnë kushtet e parapara të kontratave dhe të kuptojnë se si funksionojnë marrëdhëniet e tyre me bankën.

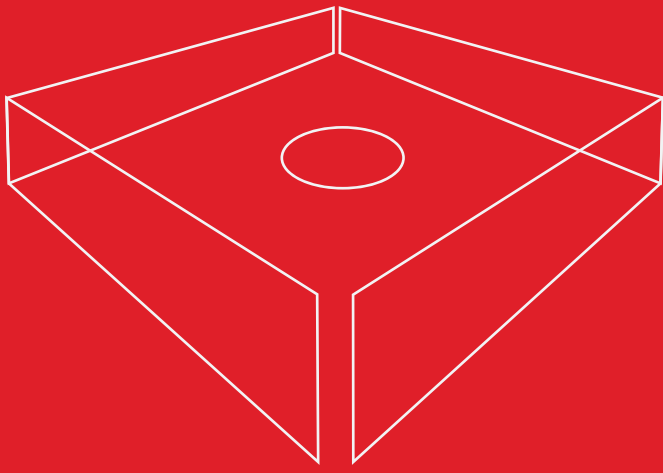
Projekti në fjalë ka edhe aktivitete tjera gjatë dy viteve të ardhshme, ku përfshihen fushata në medime të ndryshme dhe aktivitete për ngritjen e vetëdijes lidhur me shërbimet bankare.

PUBLIKIMET E SHOQATËS SË BANKAVE TË KOSOVËS

“Periodiku Bankar” është botim mujor i Shoqatës së Bankave të Kosovës duke filluar me publikimin e parë në muajin janar të vitit 2014. Publikimet mujore përmbajnë të dhëna dhe vlerësime të përgjithshme mbi sistemin financiar në Kosovë. Çdo publikim mujor trajton çështje të caktuara të sistemit financiar që për vëmendje kryesore ka sektorin bankar në Kosovë.
www.bankassoc-kos.com.

Qendra për Trajnime Bankare

TRAJNIMET E PLANIFIKUARA PËR VITIN 2015:

Menaxhimi i Mjeteve dhe Detyrimeve | 19 – 21 Janar

Produktet Bazike Bankare | 26 – 28 Janar

Trajnimi i Trajnerëve – Projekti për Edukim Financiar
23 – 24 Shkurt

Trajnimi i Këshilltarëve – Projekti për Edukim Financiar
25 – 27 Shkurt

Menaxhimi i Projekteve | 16 – 18 Mars

Taktikat e Avancuara për Negociim | 29 – 31 Mars

Certifikimi EFCB

Përmirësimi i Shërbimit, Komunikimit dhe Shitjes | Maj

Auditimi dhe Kontrolli i Brendshëm | 18 – 20 Maj

Menaxhimi i Risqeve Teknologjike

Shërbimi i Klientëve në Media Sociale

Biznesi Dokumentar – Letër Kreditë dhe Garancionet

Financimi i Projekteve

Për më shumë informata rreth regjistrimit apo programit, kontaktoni Qendrën për Trajnime Bankare në Shoqatën e Bankave të Kosovës.

038 246 171

kbtraining@bankassoc-kos.com

www.bankassoc-kos.com

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS
KOSOVO BANKING ASSOCIATION

Design: Mithat Sejdiu